

ARHIVA +

Problem za ponuđeno rješenje

Emir Imamović Pirke

uto, 16/09/2025 - 11:33

Plaža u Opatiji

Foto: HINA/ Miljenko KLEPAC

„Ja bi osobno volio da nam se ukaže sveti Ante, al' neće on neg' Tito. Nije baš neko ukazanje, al' šta je tu je, triba i to iskoristit“, kaže Luka – igrao ga je, maestralno kao i sve, pokojni Ivo Gregurević - gradonačelnik otočkog mjesta koje spletom okolnosti počinje razvijati „politički turizam“. Replika je to iz filma Vinka Brešana, „Maršal“, prikazanog 1999. godine.

Puno kasnije, jedan je zagorski kritičar „svih totalitarnih režima“ predložio da se rodna kuća Josipa Broza Tita, zbog koje Kumrovec posjećuju turisti, mirno i dostojanstveno sruši sa zemljom. Sugovornik kojem gemišti nisu pomutili um ga je pitao ima li, uz tu ingenioznu ideju, još jednu, onu o načinima kojima će se nadoknaditi manjak prihoda jer, sasvim sigurno, nitko neće dolaziti da vidi ledinu na kojoj je bio skromni dom jugoslavenskog predsjednika bez ograničenja trajanja mandata. Neugodnu tišinu prekinula je nova runda na račun vlasnika lokala u kojem su se sukobili realnost i nerazmišljanje o posljedicama pokušaja njene promjene.

Prema različitim izvorima, preko 60 posto kreveta na kojima spavaju gosti iz Češke i Njemačke, Slovenije i Skandinavije, nalazi se u takozvanom obiteljskom smještaju, dakle u apartmanima od Dubrovnika do Umaga. Malo manje od 30 posto je u kampovima, a ostatak u hotelima.

Za razliku od Hrvatske, u Italiji i Portugalu dominiraju hoteli: kod susjeda je 80 posto kreveta tamo gdje postoje recepcija, uključeni doručak i osiguran parking. U Portugalu ih je 70 posto. Španjolska je dijelom izuzetak, jer su njeni veliki gradovi i turističke destinacije, pa je u njima broj kreveta po apartmanima sličan onom hotelskom. Kao što je, uostalom, sličan i u Zagrebu, gdje u hotelima ima 9.250, a u bivšim stanovima sada namijenjenim kratkoročnom najmu - 9.900.

Kada se u Hrvatskoj govori o turizmu, uglavnom se govori o onome obalnom i ljetnom gdje gotovo dvije trećine gošći i gostiju spavaju u naslijeđenim ili za najam i na kredit kupljenim nekretninama, bivšim, u međuvremenu nadograđenim vikendicama i domovima čiji se vlasnici ljeti privremeno sele u rodne, pasivne krajeve predaka.

Hotelski, za razliku od obiteljskog turizma, ima ili može imati goste tijekom cijele godine – kongresi se, recimo, ne mogu održavati u 56 četvornih metara, a sportske selekcije smjestiti u 70 – u njemu je potrošnja veća jer je sam smještaj skuplji, kao i usluge koje se gostima nude.

Hrvatska udruga u turizmu, Hrvatska turistička zajednica, Ministarstvo turizma, Hrvatska udruga poslodavaca i, očekivano, hotelijeri, jedinstvenog su stava kada je riječ i o dijagnozi i o terapiji za ovdašnji masovni turizam koji je od nekadašnjih malih mjesta napravio betonske favele, a od gradova open air resorte ljeti i skladišta ugostiteljske opreme zimi.

Sve je, naizgled, jednostavno: treba raditi na povećanju broja hotela i hotelskih kapaciteta, te produljenju sezone, a s apartmanima što bude, ne računajući zakonima isforsirano smanjivanje broja postojećih ili ograničavanje otvaranja novih izvan stambenih zgrada.

Apartmani, naime, nisu samo preuređeni stanovi sa švedskim krevetima i osvježivačima zraka, već i njihovi vlasnici i vlasničke obitelji, dakle i glasači koje se ne želi izgubiti, bez obzira na štetu koju je apartmanizacija napravila urbanizaciji.

Špijuni i scenaristi vole reći ili napisati kako ništa nije onako kao što izgleda, pa ni predložena tranzicija iz zemlje obiteljskog u onu hotelskog turizma zvuči dobro sve dok se u obzir ne uzme ono što bi moglo poći po zlu.

Ne treba biti naročito maštovit pa zamisliti sa kakvom bi radošću u nekom našem, bilo kojem, manjem mistu ili gradu srednje veličine bio dočekan investitor koji tamo gdje su maslina i drača planira izgraditi luksuzni hotel sa puno soba, držati ga otvorenog cijelu godinu ili barem osam mjeseci, zaposliti u njemu silno osoblje za razne poslove, od menadžerskih do najnižih u hijerarhiji i po primanjima i u restoranskoj ponudi imati pomidore i pršut iz obližnjih OPG-ova.

Ne treba, međutim, biti naročito maštovit pa zamisliti kako vlasnik hotela izgrađenog tamo gdje su maslina i drača preferira stranu, jeftiniju radnu snagu, pomidore i pršut nabavlja iz međunarodnog trgovačkog lanca s kojim surađuje na drugim tržištima, konkurenciju davi strateškim spuštanjem cijena i poslovanjem sa gubitkom kojeg će nadoknaditi kada otkloni smetnje, a svojim gostima i gošćama nudi dovoljno sadržaja da hotelski kompleks napuste zbog odlaska na hitnu.

Rješenje koje se nudi za „najveći problem hrvatskog turizma“ zapravo podrazumijeva stvaranje novog o kojem se ili ne razmišlja ili ne govori, a najprije oboje. Apartmani su, naime, nekim obiteljima jedini izvor prihoda, drugima značajan, trećima školuje djecu, plaćaju liječenje, popravljaju kvalitetu umirovljeničkog života, vraćaju kredite za iste te apartmane ili za stanove kupljene potomcima u Dugavama i na Knežiji, ali i generiraju poslove za kojima inače ne bi bilo potrebe. Servisi za čišćenje, pranje i peglanje

postoje samo tamo gdje i potreba za njima: u velikim gradovima svakako, a u manjim zato što vlasnici i vlasnice apartmana jednostavno ne mogu stići ispratiti jedne, dočekati druge goste, iza prvih sve urediti, za druge sve pripremiti, oprati i ispeglati plahte, ručnike i stolnjake.

Također, u restorane i kafiće ne dolaze oni što ljetuju u resortima, već dominantno oni čija je spavaća soba iznad pizzerije ili lokala sa velikim izborom koktela.

Film čijom replikom počinje tekst, završava porazom ideje o „političkom turizmu“, dok bi nagli prelazak s obiteljskog na dominantno hotelski turizam izazvao kolaps lokalnih ekonomija i naglo siromašenje ogromnog broja ljudi koji su, nerijetko iz nužde, postali rentijeri ili su zahvaljujući rentijerstvu postali, uz sve ostalo, i bolji potrošači.

Postoji, naravno, i opcija postepene, dugoročne tranzicije iz koje nitko neće izaći kao gubitnik, samo što se naše iskustvo, kao i obično, ruga svakom optimizmu. Tko ne razumije, neka se sjeti Splita, Šibenika i Zadra nakon nestanka industrije, a prije stihijskog turizma koji im se dogodio.

Serijal tekstova iz novinarskog projekta "Južna strana" realizira se u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije za 2025.

najnovije

uto, 30/09/2025 - 10:55

Južna strana (VII): Sluge pokorne i profitabilne

uto, 30/09/2025 - 10:00

U Europi se godišnje baci hrane u vrijednosti od 130 milijardi eura

pet, 26/09/2025 - 15:42

Možemo pokrenuo peticiju za priznanje Palestine

pet, 26/09/2025 - 12:37

Završilo drugo izdanje Zagrebačkih kvartova kulture: četrnaest kvartova, više od sto događanja, 300 izvođača i čak 30 tisuća posjetitelja

pet, 26/09/2025 - 12:27

Činjenice su najveći neprijatelj utjehe

pet, 19/09/2025 - 12:49

Teorija balegarskog klečanja: Pune dvije godine poslije

pet, 19/09/2025 - 12:01

Europski Zagreb i duga mračna noć uokolo

čet, 18/09/2025 - 13:26

Aktivist romskog civilnog društva Siniša-Senad Musić o školovanju Roma: Romski kult nevinosti ubire jako visoku cijenu

uto, 16/09/2025 - 15:08

Uz studentsku pobunu u Srbiji: Dva paradoksa, dva mita i jedna pobuna

pon, 15/09/2025 - 14:02

Farsa uvažavanja šovinističke farse

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa:
Nova cesta 115,

10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom
kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za

slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra

GDJE? www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije